

Kirkkonummen kunnan rakennus- ja ympäristölautakunnan jäsenille

ASIA: Lautakunnan kokous 21.6.2022 – Asia 94: Lausunto ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tapauskohtaisesta soveltamisesta maakaapelihankkeessa UUDELY/4825/2021

Suurjännitevoimajohdon ensikaapelointi Pohjoismaissa

Kyseessä on ensimmäinen pohjoismaissa maakaapelina asennettava 2*400 kV:n suurjännitevoimajohto. Tietojemme mukaan muualla EU-alueella maakaapeloidut tämän kokoluokan suurjännitevoimajohdot on turvallisuus- ja huoltosyistä asennettu erillisiin tunneleihin yli kymmenen metrin syvyyteen. Näin on toimittu mm. Suur-Lontoon ja Suur-Berliinin alueilla, joissa suurjännitevoimajohtoja on maakaapeloitu mm. yhdistämään esikaupunkialueiden sähkön jakelua.

Kaapeli on sijoitettu asuintalojen pihamaille

Esittelijän tekemässä lausuntoluonnoksessa ei lainkaan tunnisteta sitä tosiseikkaa, että maakaapeli on niin Mankin, Luoman kuin Masalankin alueilla suunniteltu kaivettavaksi ympärivuotisesti asuttujen omakotitalojen pihamaille ja asuinrakennusten välittömään läheisyyteen. – Kunnan tehdessä lausuntoja ympäristövaikutusten arvioinnin tarpeellisuudesta, asiaa on pohdittava paitsi ympäristön, ennen kaikkea myös kunnan asukkaiden näkökohdista. Tämä näkökohta lausuntoluonnoksesta puuttuu täysin. Kaapelireittiä kuvatessa siinä ei edes mainita, että se kulkee lähimmillään n. 7 metrin päässä asutusta omakotitalosta (KehäIII:n ja rantaradan risteys). – Olisi ymmärrettävää, että maassamme ensimmäinen suurjännitevoimajohdon maakaapelointi toteutettaisiin kokemusten aikaan saamiseksi muualle kuin asutuksen keskelle.

Kunnan huolehdittava asukkaiden terveysturvallisuudesta

Terveysturvallisuudesta huolehtiminen suurjännitevoimajohtoja asennettaessa perustuu siihen, että niiden aiheuttamat magneettikentät ovat terveysriski: On tunnustettu tosiasia, että magneettikentille altistuminen aiheuttaa leukemiaa. 1970-luvun loppupuolelta lähtien on julkaistu yli 25 väestötutkimusta, joiden yhteisanalysit viittaavat siihen, että voimajohdon läheisyydessä lasten leukemia voisi lisääntyä, kun magneettivuontiheys ylittää 0,4 μ T. Maailman terveysjärjestön syöväntutkimuskeskus IARC on luokitellut magneettikentät mahdolliseksi syöpää aiheuttavaksi tekijäksi. (Duodecim: Terveyskirjasto)

Maakaapelihankkeesta esitetyt laskelmat magneettivuon tiheyden jakaumista kaapelin läheisyydessä ovat ristiriitaisia, niin esitetyt turvallisuusrajat kuin asiasta annetut asiantuntijalausunnatkin.

Varovaisuusperiaatetta noudatettava

YK, Euroopan Unioni ja Suomen laki tuntevat käsitteen varovaisuusperiaate, josta STUKn julkaisu ”Sähkömagneettiset kentät terveysriskinä” toteaa mm.:

”Sähkömagneettisia kenttiä koskevat altistumisrajat ovat riskinhallinnan keskeinen lähtökohta. Ongelma on kuitenkin siinä, että ei ole täyttä varmuutta siitä kuinka paljon altistumista pitäisi rajoittaa, koska tutkimustieto on osin puutteellista ja kenttien biologiset vaikutusmekanismit ovat hyvin monimutkaisia. Tämä tilanne on varsin tyypillinen monille ympäristön terveysriskeille.

Luoman Kyläyhdistys - Kirkkonummi ry
Bobäcks Byaförening - Kyrkslätt rf

Varovaisuusperiaate lähtee siitä, että monia riskejä on syytä rajoittaa etukäteen, vaikka riittävää tietoa niiden haitallisesta vaikutuksesta ei vielä olisi. Varovaisuusperiaate on paikallaan silloin, kun on tieteellisillä perusteilla mahdollista olettaa, että riski on olemassa ja siitä voi koitua vakavia ja pysyviä seurauksia ihmisen terveydelle ja hyvinvoinnille.”

STUK säteilyturvallisuusviranomaisena suosittelee siis varovaisuusperiaatteen soveltamista hankkeissa, joissa riski ihmisten terveydelle on olemassa. Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on mm. kuntien ja muiden vastuullisten tahojen perustehtävä. –

Varovaisuusperiaatetta ei ole noudatettu tätä hanketta suunniteltaessa: kaapeli vedetään asuintalojen välittömään läheisyyteen. Myös riskianalyysi hankkeesta puuttuu.

Vaihtoehtoiset kaapelireitit ovat edelleen selvittämättä

Fortum Power and Heat Oy kaapelihankkeen suunnittelijana ei ole myöskään kiistatta osoittanut, että hankesuunnitelman tarkoitusta ei voi saavuttaa vaihtoehtoisella tavalla. Yhtiön suullinen ilmoitus sitä, että pohjoiset kaapelireitit ovat asutuksen vuoksi ”liian ahtaita”, ei ole ilman yksityiskohtaista selvitystä riittävä osoitus vaihtoehdottomuudesta. – Myös reitti, jolle nyt lunastuslupaa haetaan, on asutuksen keskellä ja ”liian ahdas”. Samoin väitteelle siitä, että Fingridin Estlink estäisi suurjännitevoimajohdon vedon samaan ilmajohtokäytävään pohjoisella reitillä ei ole esitetty riittäviä perusteluja.

Fortum Power and Heat Oy:n ilmoitus siitä, että Natura-alueen suojeluarvot eivät mahdollista maakaapelin linjausta Natura-alueella ja/tai Espoonlahden pohjaa pitkin Kolabackenin suuntaan ei ole riittävä osoitus vaihtoehdottomuudesta. ELY-keskus, jonka tehtävä on huolehtia suojeltujen luonnonarvojen säilymisestä, ei ole lausunut asiasta, eikä selvitystä hankkeen vaikutuksista Natura-alueen luontoarvoihin ole tehty. – Lisäksi DNA Oy on saanut ELY-keskukselta luvan datakaapelin vetämiseksi Kolabackeniin Espoonlahden pohjaa pitkin.

Fortum Power and Heat Oy ei myöskään ole selvittänyt rantaradan ja Kehä III:n välisen alueen käyttökelpoisuutta maakaapelin sijoittamiselle. Yhtiö on perustellut tämän vaihtoehdon toteuttamiskelvottomuutta sillä, että Helsingin seudun lähijunaliikennettä palveleva huoltovarikko mahdollisesti sijoittuisi alueelle. – Alueesta ei ole tehty juridisesti sitovaa maavarausta, joka olisi toimitettu tiedoksi maanomistajille. Kirkkonummen kunta ja laaja joukko asianosaisia tahoja ovat valittaneet järeän raideliikenteen varikkomerkinästä Uusimaa 2050 -maakuntakaavassa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jonka päätöstä odotetaan. Kunnan kanta varikon sijoittamiselle ko. alueelle on kielteinen.

– Mainittakoon, että Kirkkonummen kunnan päätöksentekuelimet (YT-ltk, kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto ovat eri päätöksissään edellyttäneet, että maakaapeli vedetään KehäIII:n ja rantaradan väliselle alueelle.

Johtopäätös

Edellä todettuihin seikkojen perusteella Luoman Kyläyhdistys – Kirkkonummi ry alueensa asukkaiden ja maanomistajien puolesta ja terveysturvallisuuden lähtökohdista edellyttää, että Kirkkonummen kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta antaa otsikkoasiasta mainitusta hankkeesta lausunnon, jossa se vaatii ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) välitöntä käynnistämistä ja tuo lausunnossaan esille myös hankkeen valmistelussa ilmenevät puutteet, joihin yllä on myös viitattu.

Luomassa, 21. päivänä kesäkuuta 2022